

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungari'a : Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU :</p> <p>Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze Redactinnei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Èr banii de prenumeratiune la TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
--	---	--

Dupa sinodu.

I.

In sinodulu eparchialu se intrunescu conform legii nòstre organice alesii clerulu si poporului spre a esaminá si controlá mersulu, administratiunei eparchiei. — si a combiná pre bas'a dateloru positive modulu, dupa carele se potem merge mai cu sporu si mai cu inlesnire intru realizarea programei celei vecinice a bisericiei.

Sinodulu eparchialu si-a facutu detorinti'a, a resolvitu agendele avisate prin lege la competentia s'a, a luat conclusele, ce-le-a aflu de bune, si a incredintiatu cu esecutarea loru consistoriele cá organe esecutive.

Astfelu ideile si principiile, dupa cari avem se procedemu mai departe in lucrarea nòstra, sunt indigitate prin conclusele sinodulu eparchialu ; si acum are se-se incèpa cu tóta staruinti'a lucrarea, prin carea trupu se-se faca conclusele sinodali.

Cand esecuti unu principiu, seau cand puni in aplicare o lege, de regula intempini mari greutàti. Cu greutàti multe voru avé deci se lupte consistoriele nòstre eparchiale intru esecutarea consistorieloru sinodale. Greutàtile, de cari vorbimu sunt multe si de multe feliuri. La noi dupa lege fiecare elementu socialu constitativu alu bisericiei este autonomu ; èr acèsta autonomia nu arare ori s'a interpretatu falsu de unii ómeni mai cu seama in parochia ; si de aci au provenitu adesea multe incurcaturi si multe neajunsuri, alu caroru resultatu a fost, ca afacerile in unele locuri nu-si au potutu urmá cursulu loru destul de regulatu ; si seau nu s'a facutu nimicu, seau ceea ce s'a facutu, reu s'au facutu.

Acést'a a fost dupa noi pana acum pedec'a cea mai mare intru realizarea binelui, carele potea se-se faca si se-se realizeze sub impressiunea unoru vederi corecte si basate pre lege si regulamente.

Noi romanii suntem mancati de multe rele si de multe necazuri ; si din acestu motivu s'a prefacutu, si a trecut in firea nòstra, cá se ne tememu

mai multu de reu, si se nu ne pré acceptàmu la bine. Apoi mai cev'a. Ómeni, cari acum avemu se-ne creàmu tóte, si ómeni zelosi si manati de gandulu nostru a-le face tóte cât mai repede, ne dispunem usior pentru critica si vorbe, si de multe ori se intempla, ca chiar si fara voi'a nòstra ne trezimu in câte unu resboiu de cuvinte, carele ne consuma totu timpulu, èr afacerile stagnéza, seau celu putien nu le dàm importantia, ce ele o merita.

La noi nu este raru se audi criticandu-se prin vorba si scrisóre preotulu, invetiatoriulu, protopresviterulu, coosistoriu, Episcopu si asia mai departe.

Si cine critica, si vorbesce mai multu, ca cutarele nu face un'a, si intrelasa a face ceealalta ?

Mai de regula ómeni de acei'a, cari si ei au rola si chiamare de a lucrá in bisericia, cari sunt membri in sinodulu si comitetulu parochialu, in sinodulu si comitetulu protopresviteralu si asia mai departe ; si cand puni in cumpena activitatea, pre carea o desvólta densii cá membri acestoru corporatiuni, nu arare ori se intempla, ca nu-i affi nicairi, nici in sinodu, nici in comitetu ; dar ii-affi criticandu pre altii pre tóte caràrile.

Nu este bunu acestu modu de lucrare, seau mai bine disu de nelucrare.

Dar infine este lucru de gustu. Face totu omulu ceea ce i-dictéza mintea si inim'a lui.

Intr'aceea inse sinodulu nostru din anulu currentu este, si remane din multe puncte de vedere instructivu incât pentru viitoriu. S'a scrisu dintr'o parte, si s'a cetitu scrisu negru pre albu, ca aici la diecesa fondurile diecesane „se esplotéza,“ ceea ce pre romanesce insemnéza, ca fondurile „se mananca.“ Si când este vorb'a de bani ómenii sunt usiori dispusi a crede lucruri si vesti de acestea.

S'a intrunitu sinodulu, si comissiunea epitropésca, compusa de asta data din 9 membri, a cautatu si cercetatu din positia in positia socoti, bani, obligatiuni, chartii de valóre si totu ceea ce se tiene de administrarea averiloru diecesane ; si dupa o controla

de multe dile acésta comisiune si prin ea intregu sinodulu in unanimitate a constatat, ca averea diecesei *se administréza in cea mai buna ordine*, — precum de altcum nime din cei ce cunosceau modulu de administrare alu averiloru diecesane nu s'a indoitu nici odata.

Aici in centrulu diecesei se creéza, si se sporescu fondurile, si nu se mananca. Acest'a a fost glasulu unanimu alu sinodului pre bas'a faptelor constatate.

Faptulu acest'a este instructivu pentru lucràrile nóstre ulterióre, in genere si in specialu pentru efortuirea concluseru sinodali din anulu curentu.

Ómenii, cari au respanditu aceste vesti netrebnice despre administrarea fonduriloru, seamana cá ou cu ou cu cei ce de ani intregi acum se trudescu cu tóta puterea prin vorba si scrisóre a slabi autoritatea si védi'a prelatiloru bisericeii nóstre. Este lucrulu lor, ca ce planuri urmarescu acesti ómeni cu vestile cele netrebnice ale lor; dar încât pentru viéti'a, si desvoltarea nóstra ulterióra, sperantia avemu ca vedendu ómenii nostri din parochii si protopresviterate, ca mintiuni inventate cu rea intentiune sunt vestile netrebuice, si voru vedé de lucru, si nu se voru mai lasá conturbati si nelinisciti de vorbele dupa ulitia.

Ne-am despartitu din sinodu cu convingerea, ca aici in centrulu diecesei se lucréza cu tóta staruinti'a, si duce-vomu cu noi acesta convingere in tóte unghiurile diecesei, si nu ne vomu mai lasá conturbati de nici unu feliu de veste si poveste.

Acést'a o am invetiatu intre altele multe din sinodulu eparchialu din anulu curentu.

Cuventarea presidiala

cu carea s'a deschisu sinodulu eparchialu alu Caransebesiului de Pré Santi'a Sa parintele Episcopu Ioanu Popasu.

„Când intramu in alu sieptelea periodu alu vietii nóstre constitutionale constatezu, cá fara desvoltare nu e nimicu in lumea acést'a; asia si afacerile diecesei nóstre s'au desvoltatu si am bucurie a ve aratá, cá in acestu siru lungu de ani, se bucura si dieces'a nóstra de inaintare. Atingu numai vre-o câte-v'a exemple. Aducu mai antaiu pre profesorii dela institutele diecesane si ve asecuru, cá cualificatiunea loru are asia gradu, incat se póte asemená cu profesorii de pedagogie si teologie ai altoru natiuni mai inaintate. Déca cautamu la elevii, ce esu din manile acestoru pré demni profesori, — pentru cá trebue se sciti, cá pregatirea loru e cu pré multe scaderi, cáci venindu cinev'a la teologie si pedagogie, nu scie limb'a maicii, apoi nu sciu, ce se invetie mai antaiu, limb'a maicii ori celelalte — si cu tóte acestea se arata sporiu. Preotii tineri si invetiatorii sunt la loculu lor. Scólele nóstre sunt crutiate de inchi-

deri, nu avemu multe scóle prefacute in scóle comunale si aici meritulu celu mai mare este alu invetiatoriloru celoru vrednici. — Déca luamu religiositatea, apoi gasimu o inaintare mare, fiind-cá la inceputulu diecesei acestei'a, erá o pornire fórte gresita in privinti'a ortodoxiei, credintiei si legii stramosiesci, si de aci se tragu mai multe comune amestecate cu uniti, mai cu séma in tractul Oravitiei. Astadi, Domniloru! din darulu lui Ddiu putemu dice, cá a in cetatu pornirea aceea, a in cetatu propagand'a aceea si avemu linisce in privinti'a ortodoxiei si in 18 ani mai multe mii dintre crestinii nostri s'au intorsu la mam'a lor cea adevérata. Acum venimu la moralitate. Si aci domniloru, nu stam asia de reu, cum vorbesce lumea. Romanii i-si tienu datinile loru cele strabune, cari nu sunt alt'a de cât fapte ale dragostei crestinesci; apoi nu póte omulu tóte se le vorbéca; sunt multe cause, cari impedeca pre omulu nostru, cá se se desvolta in cele morale. Aducu de exemplu desele nóstre gravemene in caus'a concubinateloru. Acesta reu i-si are isvorulu lui si in unile dispositiuni ale legii pentru aparare si cerendu-se modificarea acestoru dispositiuni, — firesece — modificarea nu s'a putut incuviintiá.

Ce se atinge de finantie, noi am fost seraci la inceputu, dar cu ajutorul lui Ddiu am venit cá astadi ne putemu laudá cu capitalele nóstre. Avemu isvóre de venitu, Tipografi'a si Librari'a diecesana, s'a luatu o casa in baile erculane, s'a facutu protocolé noue de socoteli, cá se nu se faca paguba pentru biserici si se se póta tienea bine in séma restantiile bisericiloru si cu mijlócele acestea s'ar fi imbunatatitu si starea finantiala.

Acestea tóte le-am atinsu numai, Domniloru! cá se ve convingeti, ca sinódele diecesane i-si au in ca partea loru cea mare la tóte progresele; déca n'ar fi fost sinódele si ar fi remasu doi, trei ori patru insi, eu credu, cá nu ar fi acestea astfelu si eu am se multiamescu lui Ddiu si acelu'a, care a pusu in biserice'a nóstra viéti'a sinodala.

Domniloru! eu nu me indoescu, cá veti inaintá pe acea cale, pre care au inaintatu predecesorii mai cu séma, cá unii dintre D-vóstre sunteti dela inceputu membrii ai sinodului, carora le dorescu, ca inca 18 ani se fie deputati cu iubirea si cu durerea de inima, ce o a-ti avutu pana acum, cu rabdarea si osténél'a aceea si se fiti si in periodulu acest'a.

De aceea ve dicu tuturor'a: „Christosu a inviatu“ si „bine a-ti venit,“ declarându sinodulu eparchiei Caransebesiului de deschisu in sesiunea I, periodul al VII-lea.“ (Sè traésca.)

Invetiamentulu limbei materne in scól'a poporala.

(Continuare si fine.)

In tempurile vechi gramatic'a elementara se propunea in modu *dogmaticu*, cá gramatica científica,

adeca se comunicau scolariloru regule de-a-dreptulu, ilustrandu-le unde si unde cu câteva pucine exemple. Scolariulu remanea pasivu, era pusu a memorizá regule fara a se deprinde din destulu in aplicarea practica a celoru invetiate. Acésta procedere se impotri-vesce cu desvoltarea naturala a mintii omenesci, si chiar de aceea cuoscintiele ce astfelu se procura, remanu sterile când e vorb'a de a le folosi in praxa. Gramatic'a scólei poporale se deosebesce de cea científica mai alesu cu privire la metodu. Acést'a din urma construesce procesulu seu dupa puncte de vedere pur *obiective*; ea 'si are sistemulu seu particularu, ce este claditu in deplina conformitate cu natur'a logica a limbei. Din contra metodulu gramaticei elementare se acomodezá dupa recerintie *subiective*, adeca dupa avuti'a de cuvinte si espresiuni ce le posede scolarulu.

In ceea ce privesc procesulu de invatiamentu, gramatic'a elementara pornesc delu dicerea séu propoziitiunea simpla pura, apoi inaintéza cu scolarulu la propoziitiuni desvoltate si compuse. Acestu materialu nu se dá de-a-gata, ci trebue sè se imprumute din insasi vorbirea scolarulu. Dicerile se descompunu in elementele din cari se constituiescu. Asia dar partea sintetica si cea analitica are se mérga paralelu pe tóte gradurile metodulu. Pe fiesce-care trépta a invetiamentulu trebue se priméscu scolarii unu intregu organicu de cuoscintie gramaticale. Fiesce-care cursu urmatoriu are se cuprinda in sine materiile cursulu precedentu, inse trebue se-le desvólte si clarifice tot mai multu. In modulu acest'a gradurile invetiamentulu gramaticu se raportéza unulu catra altulu cá nisce cercuri concentrice, si scolarulu la finirea fie-carui grad posede unu intregu sistematicu.

Procesulu gramaticei in scól'a poporala este celu *inductivu*.

Esperienti'a arata, ca scolarulu póte se scie perfectu regulele gramatice, fara ca prin acésta sci-intia abstracta densulu se devina capabilu a vorbi corectu limb'a. Vorbirea nu se invétia din regule abstracte, ci chiar din potriua gramatic'a trebue sè se deduca din formele cuventarei.

Scolarii insisi au se abstraga legile limbei din tesaurulu de cuvinte si espresiuni, adunate pe calea exercitiiloru de cugetare si vorbire. Scolarii sè se deprinda antaiu a vorbi limb'a cât mai bine, si numai apoi potu fi condusi a reflectá asupra ei. Acest'a e motivulu metodicu, cá in anulu primu si alu doilea nu se propuee gramatic'a cá atare, ci scolarii se deprindu a intui cu atentiune, a cugetá si a vorbi logicu; numai dupa-ce densii posedu o anumita suma de cuvinte si espresiuni, pe cari le sciu si aplica *dupa simtiu*, potu se fie condusi a abstrage regule din exemple analóge. Este inse de observatu, cá regulele trebue se le caute si se le gaséscu scolarii insisi, pe cât e posibilu, prin lucrare de sine statatóre. Invetiatorulu numai conduce si animéza prin întrebări,

dar nimic nu ofere de a gat'a. Scolarii sunt pusi a compará forme limbistice analóge; densii singuri au se descopere legile limbei ce se presenta in acele forme séu exemple; astfelu scolarii 'si construesc gramatic'a, pe care nu o vor mai uitá nici-odata, cáci densii singuri au facut-o, pe calea cea mai firsca a gândirei omenesci.

Urmandu conformu procesulu inductivu, invetiatoriulu va avé sè tiena in vedere regulele urmátore:

α) Invetiatorulu alege vre-o câteva sententie séu propoziitiuni, in cari se representa regul'a gramatica ce are sè o deduca cu scolarii. Aceste exemple, in cari se repeta in modu analogu fenomene de ale limbei, trebue se fie nisce adeverate modele atât in privinti'a logica, cât si eufonica. Spre scopul acest'a se recomanda a luá sententie morale, proverbe, séu diceri cuoscute din legendar. Exemple potrivite 'si alege invetiatoriulu inainte, ca se póta pasi in fati'a scolariloru cu materialu si planu bine pregatitu.

β) Abstractiunea reguleloru se face asia, cá invetiatoriulu scrie pe tabla, adeca pune in vederea scolariloru mai multe exemple analóge, apoi ii-provóca a ceti cu luare aminte exemplulu de exemplulu, aratandu-o regul'a ce se presenta in fiesce-care din formele cetite, in urma conduce pre scolaru a reflectá si a gasi regul'a comuna.

γ) Dupa-ce regul'a s'a stabilitu pe cale inductiva, urméza a o lamuri prin deprindere. Spre scopulu acest'a invetiatoriulu conduce pe scolaru la cartea de cetire, ii-pune a cautá exemple pentru regul'a invetiata, si in urma ii-provóca a construi si dela sine exemple nóue. Nici o regula se nu sè treca fara exemple numeróse. Sè se invetie mai bine regule pucine, dar sè se faca cât mai multe deprinderi; cáci numai deprinderile potrivite conduc siguru si grabnicu la scopu.

δ) Aplicarea practica a reguleloru forméza punctulu de incheiere alu procesulu. Pentru a consolidá regulele desvoltate prin intuitiune, este neincungirabilu de lipsa a dá scolariloru *teme*, pe cari se le lucreze parte cu vorb'a si parte in scris. Observam, cá ocupatiunile in scris sunt de cea mai nalta importantia, pentru desvoltarea perfecta a conscientiei de limba; inse aceste lucrári numai asia vor ajunge a cultivá vorbirea scolariloru, déca se coregu si se controléza punctuos prin invetiatoriu.

ε) Regulele si definitiunile gramaticale trebue sè se invetie de rostu. Este folositoru a dá scolariloru si manualu de gramatica, in care se afla regulele formulate cât mai scurtu si precis; de aici trebue se memoriseze densii regule si definitiuni, inse numai dupa-ce le-au intielesu bine din intuitiuni.

Unde nu sta la dispunere unu manualu acomodat, acolo scolarii insisi trebue se insemneze rezultatele dobandite din propunerea libera.

Istori'a culturei arata, cá deja in scólele vechi-

loru Eleni si Romani, pe langa cetire si scriere, se propunea inca dintru inceputu si gramatic'a limbei materne, ba existá si unu invatiamentu limbisticu superioru. La cele dóne popóre mari, cari representa cultur'a antica, cuventarea elocventi'a avea unu rolú fôrte insemnatu; de aceea tinerii, cari doriau a se inaltá la óresi-care dignitate in viéti'a publica de statu, erau indrumati a se perfectioná mai nainte de tóte in manuearea oratorica a limbei, sub conducerea magistriloru numiti gramatici si retori. Pe cât timpu imperiulu romanu era in flóre vorbirea elocuenta era fôrte multu pretiuita si cultivata: in er'a decadintiei inse studiulu gramaticu, stilisticu si retoricu cu incetulu a degeneratu intr'unu formalismu secu, ér invetiamentulu elementaru mai alesu catra sferisitulu evului anticu, nici nu mai dedea semne de viétia.

Déca privimu preste scólele din evulu mediu, vom gasi, cá *limb'a materna* nu era luata intre obiectele de invetiamentu. Scóle poporale in sensulu adevveratu alu cuventulu, nici nu existau, ér in scólele superióre se propunea numai latinesce. Abia in scolulu alu XV-lea, in scólele burgiesiei libere, aflamu representatu si invetiamentulu limbei materne. Aceste institute, numite scóle urbane, pregatiau pre elevii loru pentru diversele ramuri ale vietiei practice, deci le imprumutau si cunoscintie de gramatica, ortografie si stílu comercialu.

Secolulu alu XVI-lea nu arata nici o nisuintia de a ridicá invatiamentulu limbei materne. Scólele superióre, atât cele catolice cât si protestante, considerau numai limb'a latina; se propunea, se conversá si scria numai latinesce, iar limb'a materna, cá limb'a poporului de rënd, era aprópe despretiuita. De asemenea nici in scol'a primara nu gasimu inca, in dilele acestui secolu, unu invetiamentu osebitu pentru limba; dara celu pucinu se tractau alte obiecte in limb'a, ce-o adusera scolarii cu densii din cerculu familiei; catechismul, sententie din sfânt'a scriptura si cantari bisericesci se memorizau in limb'a materna. Pe calea acést'a, desi indirect, totusi se stérnia ceva simtiu de limba in scolari.

Se vedemu secolulu alu XVII-lea. *Comenius*, *Ratich*, si invetiatiu din scol'a realistica preste totu, enuntia parerea, cá invetiamentulu sè se incépa in limb'a materna, si gramatic'a acestei limbi sè se propuna negresitu in scol'a elementara. Planulu lui *Ratich* spune, cá scopulu invetiamentulu gramaticu e a deprinde pre scolari in limb'a materna astfeliu, cá se scie esprima corectu cugetele proprii, atât cu vorb'a cât si in scris, si se devina capabili a intielege si vorbirea altor'a. Scopulu e bine determinatu, inse metodulu remase unu formalismu secu, fara intuitiuni si deprinderi, cáci inca lipseau legendare bine compuse, cari suntu mijloculu de frunte alu intregu invetiamentulu limbisticu. Nu se scie, cá scólele din véculu XVII. incercatau óre a realizá proiectele lui

Ratich; judecandu inse impregiurarile din acele timpuri, putemu afirmá, cá nu s'a facutu nici o inbunatatire in metodu relativu la gramatic'a limbei materne.

In secolulu XVIII. unii barbati incepu a starú cu tóta insistenti'a pre langa introducerea invetiamentulu gramaticu in scol'a elementara. Ignatiu *Felbiger*, pe carele Mari'a Teresia I-a insarcinatu cu organizarea scóleloru din monarchi'a austriaca, in planulu seu cere, cá celu pucinu in scólele din orasie, déca impregiurarile permitu si in scólele dela sate, sè se propuna gramatic'a limbei materne, si anume scolarii se primésca deslusiri lamurite asupra partiloru de vorbire si sè se deprinda in aplicarea punctuatiuniloru; cáci fara aceste cunoscintie elementare, omulu nu póte ajunge a manúá corectu limb'a scrisa. La scol'a normala din Vien'a, infiintata la anulu 1771, se propunea dupa planulu stabilitu de *Felbiger*, pe langa scriere si cetire, si gramatic'a.

Tot pe timpulu acest'a introduse si zelosulu *Rochow* invetiamentulu limbei materne in scólele, ce insusi le sustienea pentru luminarea iobagiloru sei. *Rochow* deprindea pre scolari in manuearea limbei parte prin conversari libere, si parte prin esplicari facute asupra pieselor de cetire. Elu grupá cuvintele dupa legile derivatiunei, si expunea fôrte acurat deosebirea sinonimelor.

Aflamu in acestu secolu si invetiatori de acei'a, cari tractau gramatic'a in modu abstractu, adeca insirau regulele limbei unele dupa altele si-le ilustrau cu esemple. Acésta procedere, unde gramatic'a e privita cá scopu propriu, se practica in multe scóle, ma se sustienu in unele locuri si pana in dilele secolului alu XIX-lea.

Pestalozzi este carele facú reforme rezonabile in tóte ramurile invetiamentulu primaru. Elu s'a ocupatu si de metodu limbei. *Pestalozzi* afirma, cá intuitiunile, imbinate cu conversari, forméza baz'a naturala a invetiamentulu limbisticu. *Grassman v. Türk* si altii continuara a perfectioná ideile lui *Pestalozzi*, si le realizau in praxa inca cu mai multu norocu, decât insusi magistrulu loru celu mare; tot pe acésta cale pasiesce si *Pöhlman*, carele pretinde cá copii sè se desvetie de erorile ce obvinu in dialecte, si sè se deprinda a vorbi in limbagiulu curatu alu poporului.

In parerile lui *Rochow*, *Pöhlman* si *Pestalozzi* gasimu bine formulatu principiulu metodulu modern. Acestu principiu cere, cá mai nainte de tóte se dezvoltamu in scolariu *simtiulu limbisticu* si apoi se sternimu in densulu *conscienti'a* de limba.

Invetiamentulu limbei este unu ramu de cea mai nalta insemnatate pentru a desvoltá cultur'a generala in scolari. Déca cultur'a materiala castiga multu prin cunoscintiele relative la limba, atunci cultur'a formala se intaresce prin ele in mesura mai mare; cáci cel-ce este stapân asupra vorbirei sale, acel'a ajunge a fi cu

atât mai temeinicu si pregnantu in cugetare, simtire si vointia.

Nu putemu sfersi acésta scurta expunere metodică, fara a intóná puternic'a influentia a invetiamentului limbisticu si asupra crescerei nationale a tinerimei : mai alesu prin cunóscerea perfecta a limbei materne póte deveni elevulu un membru folositoriu alu natiunei sale. Limb'a e aceea legatura carea reunesc pre fii unei natiuni in cugete si simtiri. Prin limb'a sa traesce unu poporu. Pe langa istorie, limb'a este cea mai scumpa comóra a natiunei. — Voiti se stingeti viéti'a unei natiuni ? — Spre acestu scopu n'aveți, decât a-i rapi limb'a, si ea atunci nu va mai — exista !

Dr. Petru Piposiu.

Sinodulu eparchialu aradanu.

(Continuare.)

Totu in siedinti'a trei'a s'au mai pertractatu si resolvitu urmatóarele obiecte : cu privire la mersulu agenđoru senatului bisericescu din Arad la propunerea comisiunei sinodulu iea la cunoscintia, ca in decursulu anului 1887 numitul senatu a tienutu 27 de siedintie. Esibite au intratu de totu 1140, cari s'au resolvitu sub 410 numeri seriali, cause divortiali au incursu 32, dintre cari 28 s'au resolvitu in meritu, si sunt provedinte cu sententia finala, ér in 4 pertractarea este inca in curgere. Cause disciplinare au incursu 20, din cari s'au resolvitu in meritu 13, ér 7 se afla sub pertractare, precum si ca la inceputulu anului solariu curentu s'au efectuitu in intréga eparchi'a restaurarea corporatiunilor parochiale si protopresviterale, — si ca restaurarea in genere a decursu in ordine buna.

Cu privire la reportulu consistoriului, in carele se aréta, ca amesuratu conclusului sinodalu de sub Nru prot. 102 din anulu trecutú s'a emisú cerculariulu consistorialu de sub Nru 4711 din 1887 pentru o colucrare mai eficace a organeloru protopresviterale ; si ca sínódele si scaunele protopresviterale in anulu trecutú s'au intrunitu, si au functionatu regulatu ; ér activitatea comiteteloru si epitropieloru parochiale in lipsa de alte agende s'a restrensu numai la censurarea repórteloru si a ratiocinieloru cancelarieloru protopresviterale, — sinodulu la propunerea comisiunei iea acést'a la cunoscintia, si totu de odata in urm'a propunerii substernute din partea consistoriului dispune a-se infientiá in fiecare protopresviteratu câte unu fondu protopresviteralu menitu a veni cu timpulu in ajutoriu intru acoperirea trebuintieloru protopresviteratului.

Cu privire la reportulu consistorialu, in carele se aréta modulu, cum s'a satisfacutu conclusului sinodalu de sub Nru prot. 103 din 1887, referitoriu la regularea primirei si intretinerii eleviloru in seminariulu diecesanu, sinodulu la propunerea deputatului Paul Rotariu restituie acésta cauza consistoriului aradanu cu acea insarcinare, cá pre temeulu esperientieloru cascigate in decursulu timpului se elaboreze, si se substérna sinodulu in acésta cestiune unu proiectu de regulamentu.

Se pune la ordinea dilei reportulu senatului strensu bisericescu dela consistoriulu din Oradea mare, si la propunerea comisiunei sinodulu iea la cunoscintia, ca obiectele apartienetórie la competentia senatului au fost pertractate si resolvite in 7 siedintie sub 234 numeri seriali, ca senatulu a pertractatu si resolvitu 17 cause diciplinarie, 13 cause matrimoniale, ca senatulu se compune din 9 asesori onorari, ca la jurisdictiunea consistoriului din Oradea mare apartienu 6 protopresviterate cu 6 protopresviteri actuali, 243 parochii matre si 117 filii cu 213 preoti, ér 30 parochii sunt vacante din lips'a dotatiunei, mai departe ca numerulu preotiloru apartienetori la jurisdictiunea numitului consistoriu a fost la finea anulu 1887 : 186 parochi, 27 administratori parochiali si 9 capelani, ca in decursulu numitului anu au reposatu 4 preoti, si au esitu de sub jurisdictiunea acestui consistoriu 2 preoti, ca s'au chirotonitu intru preoti 6 clerici absoluti ; ca la finea anului 1887 pre teritoriulu consistoriului oradanu au fost 29,994 case, 164, 397 credintiosi ; numerulu nascutiloru in decursulu anului 1887 au fost de 9667, si anume prunci din pata legiuitu 8384, ér din patu nelegiutu 1283, numerulu reposatiloru a fost de 7662, dintre cari 83 au muritu de mórte seluica, ca in decursulu anului au emigratu 420 si au imigratu 164 individi, ca la alte confessiuni au trecut dela confessiunea ortodocsa 14, ér dela alte confessiuni au trecutú in sinulu bisericeii nóstre 92 individi, ca infine numerulu sufleteloru in comparatiune cu anulu 1889 a crescutu cu 1219, ca s'au cununatu 1657 parechi, si in urmare in comparatiune cu anulu 1886, in carele s'au cununatu 1721 parechi, resulta unu scadiementu de 64 cununii.

Cu privire la numerulu concubinateloru, care la finea anului 1887 pre teritoriulu consistoriului din Oradea mare a fost de 2090 — sinodulu aviséza consistoriulu ase conformá in acésta afacere conclusului sinodalu luatú asupra reportului consistoriului eparchialu din Aradu.

Siedinti'a IV.

s'a tienutu la 4/16. Maiu 1888. Presidiulu ordinariu. Netariu : Michaiu Sturz'a.

Se presentéza sinodului propunerea Pré Santiei Sale parintelui Episcopu diecesanu pentru sistemisarea si depplinirea unui alu doilea postu de asesoru referinte la senatulu epitropescu alu consistoriului din Aradu, — acésta propunere se transpune comisiunei organisatórie.

Rogarea sinodului protopresviteralu alu Beinsiului pentru rencorporarea parochiei centrale la acelu tractu, eventualminte schimbarea numelui tractului Beinsiului in tractulu Pomezului se transpune comisiunei organisatórie.

Reportulu consistoriului din Aradu asupra proiectului de regulamentu pentru afacerile economice in biserica gr. or. romana din Ungaria si Transilvania transpusu sinodului eparchialu pentru opinionare de catra congresulu nationalu-bisericescu se transpune comisiunei organisatórie. —

Deputatulu Paul Rotariu interpeléza asupra ordinarii cercetării disciplinare si suspensiunei profesorului-ieromo-

nachu Vasiliu Mangra. Interpelatiunea se preda presidiului, carele dechiara, ca va raspunde in un'a din siedintiele proxime.

La propunerea comisiunei verificatórie sinodulu dechiara de verificatu pre deputatulu mireanu Teodor Papu, alesu in cerculu Halmagiului.

Cu privire la rogarea comunei Drautiú de a-se renfientiá a dou'a parochia din Drautiú, sinodulu aviséza consistoriulu a procede conform dispušetiuñiloru regulamentului.—

Se pune la ordine reportulu comisiunei organizatórie, carea cu privire la reportulu consistoriului plenariu din Oradea-mare prin reportoriulu Paul Rotariu propune, si sinodulu enuncia: reportulu consistoriului plenariu din Oradea-mare infaciandu activitatea anuala a intregului aparatu administrativu in modu detaiatu, si prin acést'a constatandu-se preste tot si in tóte ramurile o activitate in regula se iea la cunoscintia.

Se iea la cunoscintia mai departe aretarea consistoriului din Oradea-mare, ca protopresviterii apartienetori la jurisdicțiunea acelu consistoriu au cercetatu cu serguintia comunele din tractele submanuate, ca mai in fie-care tractu s'au infientiatu fonduri tractuale, ér cu privire la necesitatea aretata de consistoriu de a-se depliní postulu de asesoru ordinariu si de unu asesoru onorariu in senatulu bisericescu sinodulu decide, cá deplinirea aceluor posturi sè se efeptuiesca inca in decursulu sesiunei actuale.—

Cu privire la cestiunea referitória la francarea epistoleloru oficióse, daca vor fi provediute cu adresa scrisa numai in limb'a romana sinodulu la propunerea deputatului Dr. Iosif Galu decide, cá acésta cauza sè se inainteze consistoriului metropolitanu, dimpreuna cu resolutiunea ministeriala primita in acésta cauza de catra consistoriulu din Arad; pre langa recercarea, cá se faca pasii ce va affá mai departe de lipsa in acésta cauza.

Se pune la ordine reportulu comisiunei petitionarie, carea prin reportoriulu ei Dr. Iuliu Boneciu propune, si sinodulu decide: a-se transpune consistoriului pentru resolvire competenta rogarea comunei bisericesci Valea-négra pentru unu ajutoriu la edificarea scólei, rogarea comitetului parochialu din Lipov'a pentru unu ajutoriu la repararea bisericei, rogarea comunei Budintiu pentru unu ajutoriu la edificarea bisericei, precum si rogarea invetiatióriului Tom'a Farcasiu din Aciuti'a pentru a i-se votá unu ajutoriu.

Se pune la ordine reportulu comisiunei organizatórie, carea cu privire la reportulu consistoriului plenariu din Arad propune, si sinodulu in generalu iea la cunoscintia numitulu reportu, ér cu privire la deplinirea protopresviteratului Aradu, sinodulu aprobandu procedur'a consistoriului in acésta cauza; si pentru a-se poté depliní cât mai urgentu acelu protopresviteratu consistoriulu se aviséza, cá incát actualulu administratoru protopresviteralu ar impede cá deplinirea, consistoriulu si pana la deplinirea definitiva se faca alta provisiune; ér facia de acei membri ai sinodului, si respective comitetului protopresviteralu, cari

fara scusa motivata ar absentá de doue ori dela siedintia, consistoriulu se aviséza a-i considerá de abdisi si a dispune a-se alege in loculu loru alti membri, carii si-vor impliní detorintiele.

Cu privire la restrictiunea, cu carea s'au aprobatu literile fundationale ale fundatiunei Elen'a Ghib'a-Birt'a, din partea inaltului Ministeriu regiu ungurescu de culte si instructiune sinodulu decide, cá acésta cestiune sè se substérna congresului nationalu-bisericescu.

Cu privire la propunerea consistoriului din Aradu de a-se investi o parte din fondurile diecesane in realitati, si in specialu in pamenturi, sinodulu autoriséza pre consistoriu de a face incercári in acésta privintia, rezervandu-si inse dreptulu de aprobare, si autorisandu consistoriulu cá in casu de urgentia spre acestu scopu se conchiamé unu sinodu straordinariu.

Cu privire la reportulu consistoriului oradanu, ca unii din asesorii onorari nu participa regulatu la siedintie consistoriulu se aviséza a procede conform dispušetiuñiloru cuprinse intr'unu concludu sinodalu anterioru.

Rugarea comitetului parochialu dela comunele bisericesci intrunite santulu Ilie si santulu Georgiu din fabriculu Temisiorii de a-se dispune pensionarea parochiloru Meletiu Dreghiciu si Petru Abrudanu si a-se reduce o parochia se transpune consistoriului din Aradu spre resolvire, cât s'ar poté mai urgenta, avendu consistoriulu a reportá despre resultatu la proxim'a sesiune sinodala.

Plansórea credentiosiloru romani apartienetori la comun'a micsta dela biserica santului Georgiu din fabriculu Timisiorii in caus'a despartirei ierarchice de catra coreligionarii serbi se transpune Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu diecesanu, cá vice-presedinte alu delegatiunei congresuale, cu rugarea cá se faca pasii necesari pentru inceperea procesului de despartire, si apoi la timpulu seu se dea deslusirile necesarie petentiloru.

Cu privire la concludulu congresualu, pre langa carele s'a transpusu spre opinionare propunerea de a-se infientiá o academia teologica pentru intréga provincia metropolitana sinodulu la propunerea comisiunei organizatórie a luat u urmatoriulu concludu:

In considerarea ca infientiarea unei academii teologice pentru intréga provinci'a metropolitana sta in strensa legatura cu organizarea si ameliorarea dotatiunei parochiiloru, precum si in considerarea ca cu mijlócele materiali disponibile eparchi'a Aradului abia este in stare a acoperi spelele trebuintióse pentru sustienerea si inmultirea scóleloru sale proprii, sinodulu nu póte aderá la propunerea de a-se infientiá o academia teologica in Sibiu, cu atât mai vertosu nu, cu cât tendenti'a trebue se fia de a formá din fie-care institutu teologicu o academia teologica.

Cu privire la concludulu congresualu de sub Nrulu prot. 139 din anulu 1881 in cestiunea infientiării duoru Episcopii noue in provinci'a nostra metropolitana sinodulu la propunerea comisiunei a luat u urmatoriulu concludu:

a) In ceea ce privesece loculu, acestu sinodu avendu in vedere interesele vitale ale bisericei nóstre se pronuncia pentru infientiarea, respective reufientiarea episcopie-

loru istorice romane gr. or. din Oradea mare si Temisióra, ale caroru teritoriu vechiu ar fi a-se rentregi prin adnec-sarea părtiloru marginasie ale archidiecesei, inse fara cá prin acést'a se devina micstiorata dotatiunea archierésca, care are a-se sistemisá in suma de celu putien 800 flo-rini pentru flecare Episcopu.

b) In ceea ce privesce realizarea infientiării acestoru doue episcopii sinodulu acest'a constata, ca de asta data nu dispune de mijlócele materiale trebuintióse spre acestu scopu.

Cu privire la propunerea consistoriului aradanu de a-se regulá conventi'a episcopésca, — sinodulu autori-séza consistoriulu a incercá regularea proportionata a con-ventiei episcopesci si studiiandu acésta cestiune se aviséza consistoriulu a substerne la tempulu seu unu proiectu si-nodului pentru regularea definitiva a solvirii conventiei episcopesci.

Cu privire la solvirea conventiei episcopesci, sino-dulu la propunerea comisiunei decide: conventi'a episco-pésca pre viitoriu se-se induca in bugetulu consistorialu, si de aci se-se anticipeze regulatu; ér incasarea dela co-mune se-o efeptuéscá consistoriulu, si se-o restitué fondu-lui bisericescu-clericulu, din carele se va anticipá. Despre incasare consistoriulu se reporteze regulatu sinodului in fiecare anu.

Cu privire la reportulu Pré Santiei Sale parintelui Episcopu diecesanu cá vicepresiedinte alu delegatiunei con-gresuale in caus'a despartirei ierarchice de catra Serbi — sinodulu constatandu, ca caus'a despartirei ierarchice a luat unu aventu insemnatu, de când acést'a s'a incre-dintiatu Pré Santiei Sale votéza in unanimitate recunos-cintia si multiemita protocolara pentru zelulu si activita-tea desvoltata de Pré Santi'a S'a intru promovarea causei despartirei ierarchice de catra Serbi.

Siedinti'a a V.

s'a tienutu la 5/17. Maiu 1888 la 9 óre inainte de amé-di. Presidiulu ordinariu. Notariu Dr. Constantin Groz'a.

Se cetesce, si se autentica protocolulu siedintiei a 4-a.

Presidiulu presentéza cererea deputatului Ioanu Bun'a de a i-se acordá concediu pre durat'a sesiunei actuale. Concediulu cerutu se acórdá.

Pré Santi'a S'a respunsiendu la interpelarea deputa-tului Paulu Rotariu in privinti'a suspinderii profesorului si ieromonachului Vasiliu Mangra, dechiara, ca desi cesti-unea acést'a nu apartiene la competentia sinodului, to-tusi din stim'a, ce-o are catra venerabilulu sinodu raspunde, ca motive grave si ponderóse de morala, ordine si discip-lina au indemnatu atât pre consistoriu, cât si pre Pré Santi'a S'a cá autoritate suprema asupra monachiloru la suspinderea numitului profesoru si ieromonachu.

Interpelantele se dechiara nemultiemitu cu respun-sulu, ér sinodulu cu exceptiunea a trei voturi iea la cu-noscintia cu multiemire respunsulu Pré Santiei Sale pentru pasii intreprinsi in acésta cauza.

Se pune la ordinea dilei reportulu comisiunei sco-larie. carea prin reportoriulu ei Teodoru Ceontea

propune, si sinodulu primesce reportulu senatului scolariu din Arad in generalu de basa la desbaterea speciala.

Trecendu-se la desbaterea speciala sinodulu la pro-punerea deputatului Nicolau Zigre enuncia, cá regulamen-tulu fondului de pensiuine pentru profesorii dela institu-tulu pedagogico-teologicu substernutu de consistoriu, — se se restituie dimpreuna cu observările, si respective mo-dificările recomandate de comisiuue pre langa insarcina-rea, cá consistoriulu se-lu prelucre de nou, si se-lu sub-stérna la procsim'a sesiune sinodala.

Reportulu senatului scolariu din Arad, in carele a-cest'a aréta, ca in anulu trecut a continuatu lucrările referitórie la elaborarea planuriloru de invetiamentu sino-dulu la propunerea comisiunei lu-ie-a la cunoscintia, — avisandu pre consistoriu a procede cu tóta energi'a in acésta cauza, si pana la procsim'a sesiune sinodala se termineze acést'a lucrare.

Se iea la cunoscintia reportulu consistoriului referi-toriu la cãrtile oprite de inaltulu Ministeriu din usulu scóleloru nóstre, de asemenea si reportulu despre pasii intreprinsi pentru sustienerea caracterului confessionalu alu scólei nóstre din Dombegyháza.

Cu privire la reportulu consistoriului, in carele se aréta, ca conformu conclusului sinodalu de subu Nru prof. 84 din anulu trecut a intreprinsu pasii necesari in pri-venti'a tabelorulu de parete si a cãrtiloru scolarie effine sinodulu la propunerea comisiunei si cu amendamentulu deputatului Nicolau Zigre aviséza consistoriulu a instituí o comisiune permanenta compusa din cele mai bune pu-teri didactice, carea se censureze cãrtile de scóla, enun-ciandu-se totu de odata, cá pre viitoriu tóte cãrtile de scóla fara exceptiune se fia supuse unei scrupulóse consu-rári inainte de a-se admite in usulu scóleloru nóstre.

Punctulu 7 din reportu, in care consistoriulu aréta, ca intentionéza a regulá conferintiele invetiatoresci astfe-liu, cá comissarii consistoriali denumiti din corpulu didac-ticu alu scólei populare se-se adune aici in centru, si se-se instrueze prin profesorii desemnati de corpulu profeso-ralu-centralu in obiectulu de invetiamentu propunendu in conferentia, comisiunea propune a-se luá la cunoscintia, cu adoasulu de a-se avisá consistoriulu, cá materialulu propunendu se-se tiparésca, si celu putien cu 10 dile mai nainte de diu'a intrunirii se-se puna la dispositiunea celoru interesati.

Sinodulu primesce acésta propunere cu amendamen-tulu facutu de deputatulu Nicolau Zigre, cá adoca materialulu statoritu de consistoriulu aradanu pentru con-ferentie se-se comunice si cu consistoriulu din Oradea-mare; ér incát pentru comisari se lasa la aprecierea con-sistoriului, de a denumi de atari si dintre membri corpulu profesorulu dela institutululu centralu, precum si dintre alti barbati de scóla.

Cu privire la reportulu consistoriului referitoriu la pasii intreprinsi conform concluselor sinodale de sub Nrii 101 si 109 din 1887, pentru infientiarea unei scóle de fetitie si a unei preparandii de fete aici in centru, — sinodulu iea la cunoscintia, ca afacerea acést'a se afla inca

sub pertractare, si ascépta unu reportu detaiatu la procsim'a sesiune sinodala.

Reportulu consistoriului, ca a permis unoru invetiatori, cá in timpulu liberu se ocupe si alte functiuni compatibile cu oficiulu invetiatorescu, — sinodulu lu-iea la cunoscentia avisandu consistoriulu a controlá in deosebi pre atari invetiatori asupra modului, cum si-indeplinescu densii chiamarea invetiatorésca.

Cu privire la dispusetiunea emanata din partea consistoriului din incidentulu unui intimatu ministerealu, cá pruncii de scóla in timpu de prelegere se nu mérga la inmormentári, ér pruncii mai mici in genere se fia dispensati dela astfelu de servitie se decide a-se luá la cunoscentia.

(Va urmá.)

D i v e r s e .

* *Iubileulu unui Prelatu.* In diu'a de 12/24 lun'a curenta s'a serbatu in Carlovetiú iubileulu de 40 de ani dela intrarea Inaltprésantiei Sale patriarchului, arhiepiscopu si Metropolitu German Angelici in tagm'a monachala. In puterea legaturiloru spirituale dintre bisericá nóstá si biseric'a sora serbéscá ii-urámu si noi viéctia fericita Inaltprésantiei sale in folosulu turmei cuventatórie, pre care o pastoresce.

* *Iubileulu unui preotu.* Veteranulu preotu Georgiu Sierbanu din Nadlacu la serbatórea Inaltprésantiei Domnului din anulu curentu implinesce 50 de ani de cand cu credintia servesce la altariulu Domnului. Din incidentulu acést'a comitetulu nostru parochialu din Nadlacu a decisu a face pregatirile necesarie pentru a serbá jubileulu sacerdatalu alu parintelui Sierbanu in numit'a di. Felicitámu si-noi pre veteranulu nostru confrate si impreuna lucratoriu in vii'a Domnului!

* *Multiemita publica.* Evlaviosulu credintiosu Ioanu Muriu din Cusiisú — tractulu Vascului a cumpératu pe spesele propii unu clopotu pe sém'a bisericii de acolo pentru pomenirea lui si a parintiloru, in pretiu de 120 fl. Pentru care fapta crestinésca, subscrisulu me simtu indemnatu in numele comunei Cusiisú ai esprimá pe acést'a cale multiemita publica, rugandu pre Dumnedieu: ca se-i resplátésca cu darurile sale cele bogate acést'a jertfa. — Beiusiu, 12/24. Maiu 1888. Pentru comitetulu parochialu din Cusiisú: Vasiliu Pap, prot. Vascului.

* *Din partea subscrisului comitetu parochialu gr. or. romanu din Aradu* se aduce si pe calea acést'a la cunoscentia publica, ca arunculu individualu alu credinciosiloru nostri din Aradu de pe anulu curinte va fi espusu in scóla romana din centru in restimpu de 15 dile cu inceputulu dela 27. Maiu a. c. st. n. pentru scire si eventualu reclamare cu verb'a séu in scrisu tot in acela-i restimpu. — Aradu, 25. Maiu st. v. V. Paguba, m. p. presiedinte de comitetu.

† *Necrologu.* In 11/23. Maiu a reposatu in Beiusiu dómn'a Constantin'a Fassie nascuta Drolla, soci'a dlui advocatu Teodoru Fassie din locu si deputatu sinodalu. Reposat'a a fost o mláditia din vechi'a familia macedo-romana Drolla, carea érá odinióra unu stélpu puternicu alu comunei bisericesci din Beiusiu; dens'a érá o femeia esemplara, o socie credintiósa si de modelu, si mai presusu de tóte o crestina evlaviósa, carea — cá si An'a prorociti'a — nu se departá de bisericá cu rugatiu-

nea si cu ajutoriulu, in tocm'a precum faceau fericiti ei stramosi. — „Fie-i tierin'a usióra, ér pre neconsolabilulu sociu remasu in doliu Ddieu se-lu consoleze!“

† *Necrologu.* Confratele nostru Dariu Puticiu, invetiatoriu la scóla nóstá elementara din Lipov'a a fost greu incercatu de sórte, perdiendu pre iubit'a s'a socia Emili'a nascuta Vuia, carea dupa unu morbu scurtu si dupace a fost impartesita cu sanetele taine si-a datu sufletulu in manile Creatorului Joi in 24 Maiu, in etate de 42 de ani si in anulu 27 alu fericitei sale casatorii, lasandu in celu mai profundu doliu pre neconsolabilulu ei sociu, si pre iubitiu ei fi: Traianu, profesoru la institutul pedagogico-teologicu din Aradu, Octavianu, elevu alu academiei de dreptu din Oradea-mare, Constantinu, elevu in clas'a a sieptea gimnasiala, si Corneli'a invetiatorésca la scóla de fetitie din Fibisú.

Remasitiile pamentesci ale defunctei au fost depuse spre odichna eterna Vinerea trecuta la órele 5½, dupa amédi in cimiteriulu din Lipov'a, in fienti'a de facia a unui publicu numerosu. — Esprimandu-ne condolenti'a facia de famili'a remasa in doliu, repositai i-dicemu: se-ia tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

† *Necrologu.* Alecsandru Maniu notariu cercualu in Bar'a, comitatulu Carasiu-Severinu cu inim'a plina de durere aduce la cunoscentia onor. publicu, ca multu iubit'a s'a socia Valeri'a nascuta Nicoliciu, dupa unu morbu scurtu in 8/20. Maiu a. c. si-a datu sufletulu in man'a Creatoriului in etate de 51 ani, si a fericitei casatorii 35. — Inmormentarea s'a tienutu in 9/21. Maiu a. c. la 11 óre p. m. fiind petrecuta la cele eterne de unu numeru fórté mare din locuitorii comunei si juru. — Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata! — Alecsandru Maniu cá sotiu, Mari'a Czompu, Valeri'a Mateiu cá fice; Mihaiu Czompu, Eugeniu Mateiu, Aureli'a Mateiu cá nepoti; Eduard Czompu, Georgiu Mateiu cá gineri.

C o n c u r s e .

Conform decisului Ven. Consistoriu Dto. 14. Ianuarie a. c. Nr. 94. escrienduse concursu pe capelani'a temporalá infintiata pe langa betranulu parochu devenitu nepotintiosu Serafim Crisiánu din Igrisiu, in Protropreviteratulu B.-Comlosiului, si fiind numai unu recurrentu, Comitetulu parochialu, escrie nou Concursu pe acea Capelanie cu terminu de 30 dile dela prim'a publicare.

Emolumintele Capelanului sunt: jumetate din tóte venitele parochiei betranului parochu, si adeca: din Sesiunea parochiala, stola si biru, care dau unu venitu pe partea Capelanului de 400 fl. v. a. pe langa care venitu alegendulu Capelanu sub timpulu capelaniei Sale póte avea prospectu de a capetá in folosintia si o parte din sesiunea parochiei reduce.

Astfelu parochi'a fiind de class'a primá, dela recurrenti se cere pe langa Cualificatiunea prescisa de lege ca, recurrentii se se presenteze in sfant'a bisericá spre a-si areta desteritatea in cantare respective predicare, si a-si substerne recursele ajustate cu tóte documintele necesarii P. O. D. Adm. pescu Paulu Tempea in Nagy-Torák per Nagy-Becskek Cottul Torontál.

Din Siedinti'a Comit. paroch. tienuta in Igrisiu la 8/20. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine: PAULU TEMPEA m. p., adm. protopescu.

—□—